

Boomblauwtje

Celastrina argiolus

Het boomblauwtje is een algemene standvlinder die ook in de stad wordt gezien. De rups is bleek groen of bruinig met een lichte of roze tekening, de kop is zwart. Deze soort leeft bij struwelen en bosranden waarin bijvoorbeeld sporkehout groeit. Hij vliegt in twee generaties, de eerste van midden april tot eind mei, de tweede van begin juli tot eind augustus.

Levenscyclus en gedrag

Het boomblauwtje heeft verschillende waardplanten zoals sporkehout, wegedoorn, klimop, grote kattenstaart, struikhei, hulst en vlinderstruik. De eitjes worden afgezet bij de bloemknoppen of de jonge vruchten. Hierdoor verschilt de keuze van de waardplant tussen de verschillende generaties: in het voorjaar worden de eitjes vooral afgezet op sporkehout en hulst, in de zomer met name op klimop, vlinderstruik, struikhei en grote kattenstaart. Ook worden wel eens andere planten gebruikt, soms zelfs ongeschikte soorten. De rupsen sterven op sneeuwbes, en op blauwe regen kunnen ze niet volgroeien omdat de bloemen te snel afvallen en dus geen vruchten vormen.

Vrouwtjes die eitjes afzetten fladderen langzaam rondom de waardplanten. Meestal worden de eitjes afgezet op markante planten die op warme en zonnige plaatsen groeien, bijvoorbeeld in een bosrand. Meestal zet het vrouwtje de eitjes een voor een af op een van de bovenste takken. Het komt geregeld voor dat ze meerdere eitjes op dezelfde struik afzet. De jonge rupsen maken een klein rond gaatje in de bloemknop of vrucht en voeden zich met de inhoud. Van enkele planten kan de rups in het laatste stadium ook de bladeren eten, zoals van sporkehout. De rups wordt tamelijk vaak bezocht door allerlei mierensoorten, zoals kleine schubmieren *Lasius* spp., grote schubmieren *Formica* spp. en steekmieren *Myrmica* spp. Deze mieren likken een zoete stof op die de rups uitscheidt en beschermen hem tegen belagers. Kort voor de verpopping verlaat de rups de waardplant en loopt, soms nog twee dagen, over de bodem voordat hij zich inspint om zich te verpoppen. De pop bevindt zich meestal tussen de bladeren in de strooisellaag of in schorsspleten. De soort overwintert als pop. (FROHAWK 1934, THOMAS & LEWINGTON 1991, BINK 1992, ELFFERICH 1993, MAES & VAN DYCK 1999).

Al in april vliegen de eerste vlinders. De dichtheid op de vliegplaatsen is doorgaans vrij hoog, circa 6 tot 28 individuen per ha. Volwassen vlinders voeden zich met honingdauw, sap van bloedende bomen, maar ook nectar van bloemen van struiken en kruiden. Soms worden ze ook drinkend bij uitwerpselen of plassen gezien. Doorgaans zijn de vlinders hoog in struik- of boomtoppen te vinden. (FROHAWK 1934, MAES & VAN DYCK 1999, VAN SWAAY 2003).

Vliegtijd en overwintering

Het boomblauwtje vliegt in twee generaties, de eerste van 11 april tot 25 mei, de tweede van 6 juli tot 20 augustus. De uiterste vliegdata zijn 8 maart en 28 oktober. In sommige jaren vliegt er zelfs een derde generatie van eind augustus tot half oktober. De soort overwintert als pop.

Struiken in tuin in Culemborg (GE).
Shrub in garden in Culemborg
(prov. of Gelderland).

Leefgebied

Het boomblauwtje leeft bij allerlei struwelen in bossen, tuinen, parken en het agrarisch gebied. De hoogste dichtheid aan vlinders wordt gevonden bij struwelen in vochtige heidevelden. (VAN SWAAY 2003).

Mobiliteit, verspreiding en trend

Het boomblauwtje is een mobiele vlinder die regelmatig zwerft. In Groot-Brittannië is zelfs trek van deze soort waargenomen. (THOMAS & LEWINGTON 1991, FROST & FROST 1992).

Het boomblauwtje komt voor van Ierland tot Japan en Noord-Amerika en van Scandinavië tot Noord-Afrika. In Nederland kwam hij aan het begin van de twintigste eeuw

DEZE SOORT IS GESPONSORD DOOR:
Anton Roeloffzen, Rotterdam.

voor op de zand- en veengronden, vooral in bossen, maar ook in het stedelijk gebied. De verspreiding is de afgelopen eeuw waarschijnlijk constant gebleven. Nu is het een algemene standvlinder die vooral in de bosachtige gebieden op de zandgronden wordt gevonden, maar ook midden in de stad. In open gebieden zoals de kleigronden van het rivierengebied, de Flevopolder en Noord-Holland is hij wat schaarser. De resultaten uit het Landelijk Meetnet Vlinders zijn te onzeker om conclusies te trekken, maar het lijkt dat de soort min of meer stabiel blijft. (VAN SWAAY & GROENENDIJK 2005).

Bescherming

Het boomblauwtje is niet bedreigd. Ook op Europese schaal is het niet bedreigd en het voorkomen is over het algemeen stabiel. Voor het boomblauwtje zijn op landelijk niveau geen spe-

ciale beschermingsmaatregelen nodig. Op plaatselijk niveau zal de soort profiteren van het handhaven en aanleggen van houtwallen, hagen en gevarieerde bosranden. Daarin moeten dan ook waardplanten zoals sporkehout en klimop en nectarplanten aanwezig zijn.

Toekomst

Het boomblauwtje blijft waarschijnlijk een algemene standvlinder.

Profiel van het boomblauwtje

Voedsel rupsen Sporkehout *Rhamnus frangula*, wegedoorn *R. canthartica*, klimop *Hedera helix*, kattenstaart *Lythrum salicaria*, struikhei *Calluna vulgaris*, hulst *Ilex aquifolium* en vlinderstruik *Buddleja davidii*.

Voedsel vlinders Honingdauw, sap van bloedende bomen, nectar van verschillende struiken en kruiden.

Vliegtijd vlinders Twee generaties, de eerste van midden april tot eind mei, de tweede van begin juli tot eind augustus.

Duur stadia Ei: 3-5, rups: 15-27, pop: 11-20 (1e gen.), 220-330 (2e gen.), vlinder: 9-18, rijpingsduur ei: 3-5 dagen.

Overwinteringsfase Pop.

Leefgebied Struwelen met onder andere sporkehout in bosachtige gebieden, tuinen, parken en het landelijk gebied.

Mobiliteit Mobiel.

Dichtheid Vrij hoog, ca 6 tot 28 individuen per ha.

Status Algemene standvlinder.

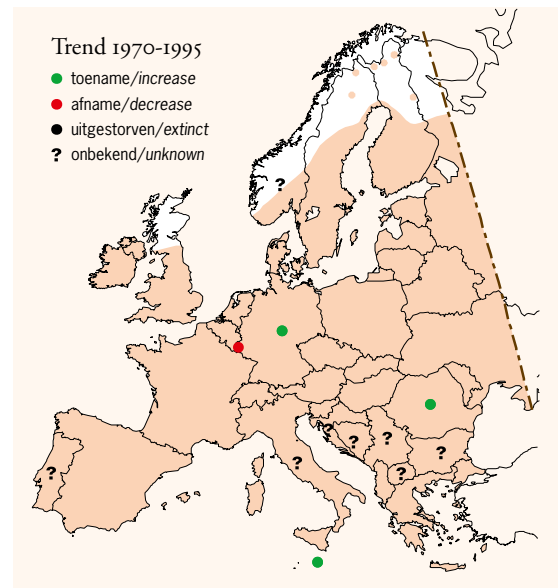
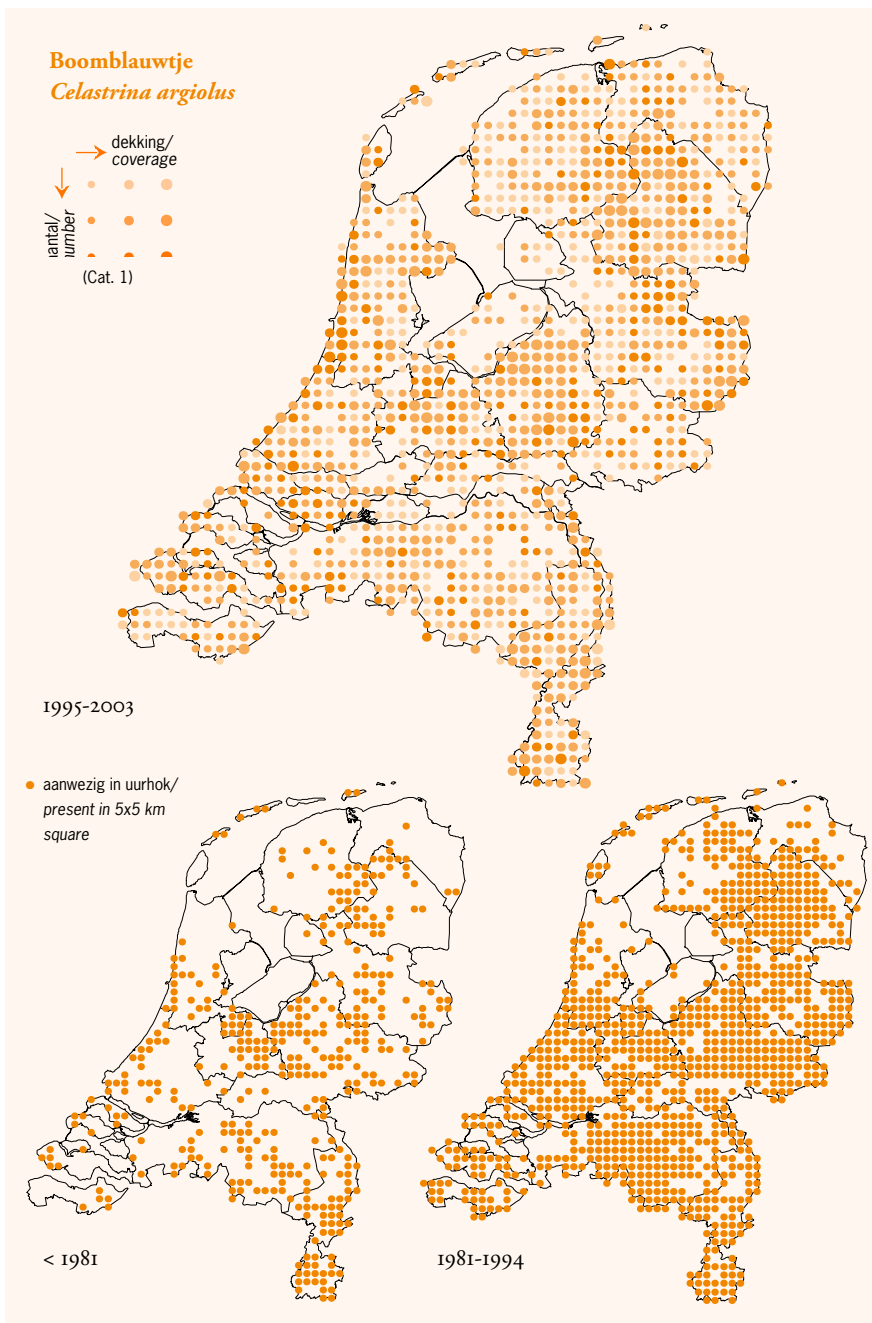
Rode Lijst Thans niet bedreigd.

Europese status Niet bedreigd.

Knelpunten verspreiding Geen.

Verwachting toekomst Algemene standvlinder.

Beschermingsmaatregelen Handhaven en aanleg struwelen en goed ontwikkelde gevarieerde bosranden met onder andere sporkehout.

SUMMARY

Holly Blue *Celastrina argiolus*

Celastrina argiolus is a common resident. It occurs in a variety of habitats, even in city centres. The larval foodplants differ between the spring and summer generation. In spring, the females often lay their eggs on *Rhamnus frangula* and *Ilex aquifolium*. In summer, they tend to use later flowering species like *Hedera helix*, *Calluna vulgaris* or *Lythrum salicaria*. *C. argiolus* flies in two generations from mid-April until end-August and hibernates as pupa. During the 20th century numbers probably remained stable.

